

HAŞMET DOĞAR (1896-1968)^{1*}

Din Âlimi, Müftü, Mutasavvıf.

Akif

GÖÇMEN^{2**}

Anahtar Kelimeler: Haşmet Doğar Efendi, Yozgat Müftülüğü, Din Hizmetleri, Din Eğitimi, Cumhuriyet Dönemi.

Hayatı

Haşmet Doğar Efendi, h. 1314/1896 yılında Yozgat'ın Eskipazar Mahallesi'nde doğdu. Babası Ganizâde sülalesinden Hasan Efendi, annesi Atiye Hanım'dır. İlk eğitiminin ardından Yozgat İdâdî-i Mülkîsi'nde öğrenim gördü. Dinî eğitimine erken yaşta başlayan Haşmet Efendi, hıfzını Yozgat'ın tanınmış hâfızlarından mûsikîşinas Hâfız Süleyman Dereli Efendi'nin (ö. 1941) nezaretinde tamamladı. Aynı hocadan mûsiki meşk etti ve gençlik yıllarında ud icrası ve güzel sesiyle tanındı. Hâfızlığının ardından Sorgun'daki Salih Paşa Camii'nde mukabele okudu.

Haşmet Efendi, klasik medrese tahsilini, İlk Büyük Millet Meclisi Yozgat Mebusu ve Yozgat Müftüsü olan müderris Mehmet Hulûsi Akyol Efendi'den (ö. 1964) aldığı özel dersler yoluyla tamamladı. İlmî ve dinî bakımdan kendisini yetiştirdi. Şifahî kaynaklarda ve sicil dosyasına dayalı kayıtlarda, Haşmet Efendi'nin on sekiz yıl boyunca Arapça ve İslâmî ilimler okuduğu belirtilmektedir. Bu süreç onun özellikle başta Tefsir, Fıkıh ve Arapça olmak üzere İslâmî ilimlerde derinleşmesinde ve tanınmasında etkili olmuştur.

Haşmet Efendi'nin aile hayatına ilişkin bilgiler resmî kayıtlar ve şifahî anlatımlarla sınırlıdır. İlk evliliğini 1331/1915 yılında Hatice Hanım ile yaptı; bu evlilik 1335/1919'da sona erdi. Aynı yıl İsmet Hanım ile evlendi, bu evlilik de 1338/1922'de son buldu. Üçüncü evliliğini 1933 yılında Fatıma Hanım ile yaptı. Sicil dosyasında 1933 tarihli aile durumuna ilişkin "Aile Durumu Sual Varakası" adlı belgede çocuğunun bulunmadığı kaydedilmiştir. Daha sonraki nüfus kayıtlarında 1944 tarihinde doğan Yaşar adlı bir kız çocuğu görülmekte, şifahî rivayetlerde ise bu çocuğun evlat edinildiği veya aile içinden himaye edildiği ifade edilmektedir. Öte yandan, Haşmet Efendi'nin Yaşar'ın yanı sıra Hülya adında bir kız çocuğunun daha

^{1*} Bu çalışma, daha önce *İlim ve İrfan Geleneğimizde Yozgatlı Âlimler ve Mutasavvıflar*. ed. Mehmet Tözluyurt - Kâmil Büyüker. 457-494. Ankara: İlâhiyât Yayınları, 1. bs., 2026 kitabında yayımlanan "Yozgat İl Müftüsü Hâfız Haşmet Doğar Efendi (1896-1968): Hayatı, İlmî Kişiliği ve Yozgat'ta Dinî Hayata Katkıları" isimli çalışmanın gözden geçirilerek güncellenmiş halidir.

^{2**} Dr., Diyanet Akademisi Yozgat Şehit İbrahim Yılmaz Dinî İhtisas Merkezi Müdürlüğü, Yozgat, Türkiye, akifserdar37@gmail.com, ORCID ID: 0000-0001-6278-2114.

bulunduğu da zikredilmektedir. Eşi Fatıma Doğar Hanım 8 Nisan 1982’de vefat etmiş ve Sarıtopraklık Mezarlığı’nda eşi Haşmet Efendi’nin yanına defnedilmiştir.

Haşmet Efendi, Yozgat’ta sünnet merasimleri, hâfızlık icazetleri, hacı uğurlama törenleri, yağmur duaları ve cenaze hizmetleri gibi dinî ve toplumsal faaliyetlerde yer aldı. Haşmet Efendi’nin 5 Eylül 1928 tarihli Yeni Yozgad gazetesinde, öksüz çocuklar yararına düzenlenen sünnet merasimine hocası Hâfız Süleyman Dereli Efendi ve Muallim Muhsin Gökay Efendi ile birlikte katıldığı belirtilmektedir. Söz konusu isimlerin icra ettikleri yüksek sanat ve mûsiki performanslarıyla geceye neşe kattıkları ifade edilmektedir. Bununla birlikte, ilgili haberde merasime ilişkin herhangi bir fotoğrafa yer verilmemiştir. Haşmet Efendi 1951, 1952 ve 1954 yıllarında Yozgat’ta Çapanoğlu Camii’nde yapılan hâfızlık icazet merasimlerine iştirak etti. 1963 yılında Yeni Cami Mahallesi’nde düzenlenen hacı uğurlama merasiminde de bulundu.

Haşmet Efendi, Yozgat Müftüsü olarak görev yaptığı dönemde mide kanserine yakalandı. Ankara Hastanesi’nde tedavi gördü ve ameliyat oldu. 12 Şubat-24 Nisan 1968 tarihleri arasında sağlık kurulu raporu ile istirahatli sayıldı. Tedavisinin ardından Yozgat’a döndü; ancak 8 Nisan 1968 Pazartesi günü vefat etti. Vasiyeti üzerine naaşı, talebeleri Yozgatlı Kurrâ Hâfız İlyas Yazan (doğ. 1938) ve “Deli İmam” lakabıyla tanınan Mehmet Yılmaz tarafından yıkanıp kefenlendi. Yozgat Sarıtopraklık Mezarlığı’na defnedildi. Vefat ettiğinde 72 yaşındaydı. İlyas Yazan’a göre Haşmet Efendi’nin vefatının ardından kütüphanesinde yer alan kitapların bir kısmı Yozgat Müftülüğü’ne, diğer bir kısmı ise çeşitli kişi ve yerlere verilmiştir.

Eğitimi ve İlmî Kişiliği

Haşmet Efendi’nin eğitim hayatı incelendiğinde, onun Yozgat İdâdî-i Mülkîsi’nden mezun olduğu zikredilmektedir. Ancak Yozgat Lisesi’nin resmî arşiv kayıtlarında Haşmet Efendi ismine rastlanmakla birlikte, babasının adının “Hasan Efendi” olarak kaydedilmemesi ve bazı bilgilerin eksikliği sebebiyle bu kişinin Haşmet Doğar Efendi olup olmadığı kesin olarak tespit ve teyit edilememiştir. Buna karşılık onun dinî ilimlerdeki yetişme süreci Yozgat Müftüsü Mehmet Hulûsi Akyol Efendi ile ilişkilendirilmektedir. Mehmet Hulûsi Efendi’den aldığı derslerin Arapça, Sarf, Nahiv, Fıkıh, Akaid ve diğer temel İslâmî ilimleri kapsadığı belirtilmektedir. Talebelerinin rivayetlerinde Haşmet Efendi’nin *Emsile*, *Bina*, *Maksud*, *İzhar*, *Mülteka’l-Ebhur*, *Merâkı’l-Felâh*, *Halebî* ve *Emâlî* gibi eserleri okuttuğu ifade edilmektedir.

Diyanet İşleri Başkanlığı Arşivi (DİBA) ve Yozgat Müftülüğü Arşivi’nde (YMA) bulunan sicil belgeleri, Haşmet Efendi’nin Arapçayı çok iyi derecede bildiğini ve Osmanlıca’yı çok güzel okuyup yazabildiğini göstermektedir. 2 Eylül 1958’de Diyanet İşleri Başkanlığı merkezinde yapılan vaizlik yazılı imtihanına katıldı. Başkanlık Müşavere ve Dinî Eserler İnceleme Heyeti tarafından *Âyet-i Kerîme*, *Hadîs-i Şerif*, *Kelâm*, *Fıkıh* ve *Takrir* alanlarından yapılan imtihanda 50 tam puan üzerinden “33” puan alarak başarılı görüldü ve vaizliğe ehil kabul edildi. Haşmet Doğar’ın ilmî ehliyet ve yeterliliğe sahip bir âlim olduğu imtihan ile resmî olarak tespit edilerek Başkanlığa bildirildi.

Haşmet Doğar Efendi, ilmî birikimini yalnızca resmî hizmetlerinde değil, talebe yetiştirme faaliyetlerinde de kullandı. Çapanoğlu Camii'nde "Kayyımhane" olarak bilinen imam-müezzin odasında ve Yozgat Müftülüğü'nde isteyen talebelere Arapça ve dinî ilimler okuttu. Kendisinden özel ve resmî olarak ders alanlar arasında Ahmet Yaşar Ocak (doğ. 1945), Ömer Lütü Zararsız (ö. 2021), Mehmet Yaşar Kandemir (doğ. 1941), İlyas Yazan, Behçet Güçlü, Ahmet Seçkin, Şükrü Kılıç ve Şahin Ekici'nin adları zikredilmektedir. Hâfızlığı, klasik dinî tahsili ve talebe yetiştirme faaliyetleri, onu Cumhuriyet döneminde Yozgat'ta dinî ilimlerin aktarımında etkili yerel âlimlerden biri hâline getirmiştir.

Resmî Görevleri

Haşmet Doğar, sicil dosyasında yer alan bilgi ve belgelere göre Yozgat Jandarma Birliği'nde jandarma eri olarak 23 Nisan 1336/1920 - 23 Haziran 1339/1923 arasında üç yıl süreyle muvazzaf askerlik hizmetini yerine getirdi. Yozgat Bölüğü piyade neferliğinden 1 Eylül 1338 tarihinde süvari neferliğine geçirildi ve 23 Haziran 1339/1923 tarihinde terhis oldu. Ardından 1 Temmuz 1339/1923 - 23 Ağustos 1339/1923 arasında aynı birlikte temditli olarak jandarma er rütbesiyle muvazzaf askerlik vazifesinde bulundu ve böylece toplamda üç yıl, bir ay, sekiz gün muvazzaf askerlik hizmeti yaptı. Daha sonra 19 Temmuz 1340/1924 - 30 Ocak 1929 arasında Yozgat İl Özel İdare Müdürlüğü'nde tahsildar olarak görev yaptı ve bu görevde toplam dört yıl, beş ay, dokuz gün hizmet etti.

13 Aralık 1933'te Vakıflar Umum Müdürlüğü'ne bağlı mazbut vakıflardan Yozgat Çapanoğlu Camii'ne Müezzin-Kayyım, 18 Temmuz 1942'de aynı camiye -birinci İmam-Hatip olarak görev yapan Gevrekzâde Yusuf Bahri Efendi'nin (ö. 1961) yanına- ikinci İmam-Hatip olarak devlet memuru sıfatıyla tayin edildi ve bu vazifesini 28 Mayıs 1959 tarihine kadar sürdürdü. 29 Mayıs 1959'da Yozgat İl Müftüsü olarak atandı ve 30 Mayıs 1959'da görevine başladı. Aday müftü olarak başladığı il müftülüğü görevinde, vaizlik imtihanındaki başarısı ve hazırladığı vaaz risalesi dikkate alındı. Diyanet İşleri Başkanlığı Müşavere ve Dinî Eserler İnceleme Heyeti'nin 27.07.1960 tarihli kararı ile Yozgat Valiliği'nin 06.08.1960 tarihli yazısına istinaden, Diyanet İşleri Başkanı Ömer Nasuhi Bilmen'in imzasıyla, 11 Ağustos 1960'ta müftülük asaleti tasdik edildi. Haşmet Doğar, 8 Nisan 1968'deki vefatına kadar Yozgat İl Müftülüğü görevini sürdürdü. Onun Diyanet teşkilatındaki toplam hizmet süresi müezzinlik, imam-hatiplik ve müftülük görevleriyle birlikte otuz dört yıl, bir ay, on yedi güne ulaşmıştır.

Haşmet Doğar, Yozgat'ta Kur'an öğretimi ve imam-hatip eğitimi alanlarında da görev üstlendi. 1950-1951 yıllarında inşa edilen Yozgat Kur'an Kursu'nda öğretmen ihtiyacı sebebiyle Kur'an kursu öğretmeni unvanıyla kursun kadrosunda Haşmet Doğar'ın Hüseyin Sarıca (ö. ?), Fazlı Lekesiz (ö. 2026) ve Hüseyin Avni Bayraktar (ö. 1991) ile birlikte görev yaptığı ve derslere girdiği belirtilmektedir. Ancak Haşmet Doğar'ın kursta hangi yıllar arasında derslere girdiği tespit edilememiştir. 1953-1954 öğretim yılında açılan Yozgat İmam-Hatip Okulu'nda meslek dersleri öğretmeni olarak kısa süre Arapça dersleri verdiği de

aktarılmaktadır. Bu yönüyle Haşmet Doğar Efendi'nin din hizmetleri, yalnızca cami merkezli din görevliliğiyle sınırlı kalmamış, imamlık vazifesinin yanında Yozgat Kur'ân Kursu'nda ve Yozgat İmam-Hatip Okulu'nda verdiği din dersleri ve yürüttüğü eğitim faaliyetleriyle yerelde öğrenciler üzerinde olumlu etkiler bırakmış ve Yozgat'ta yakın dönem örgün ve yaygın din eğitime ve gelişimine önemli katkılar sağlamıştır. Bunun yanı sıra, Cumhuriyet döneminde Yozgat'ta uzun yıllar sürdürdüğü mihrap ve kürsü hizmetleriyle yaygın din eğitimi alanında da etkili olmuş; Yozgat'ta din hizmetlerinin yürütülmesinde etkin bir rol üstlenmiştir. Çapanoğlu Camii'ndeki müezzin-kayyımlığı, imam-hatipliği, Yozgat İl Müftülüğü, Kur'an kursu ve imam-hatip okulunda verdiği dersler, Haşmet Doğar'ın Yozgat'ın din hizmetleri ve din eğitimi alanındaki etkisini göstermektedir.

Tasavvufi ve Ahlâkî Şahsiyeti

Haşmet Doğar Efendi'nin tasavvufi yönüne ilişkin bilgiler büyük ölçüde şifahî kaynaklara dayanmaktadır. Rivayetlerde önce Kâdirî tarikatından Çorumlu Şeyh Büyük Mustafa Efendi'ye, daha sonra Yozgatlı Şeyhzâde Ahmet Şevki Ergin Efendi'ye (ö. 2002) intisap ettiği ve Şeyhzâde Ahmet Şevki Ergin Efendi'nin Haşmet Efendi'ye Nakşî dersi verdiği belirtilmektedir. Bazı anlatımlarda Mehmet Hulûsi Akyol Efendi'nin de onun tasavvufî terbiyesinde etkili olduğu ifade edilmektedir. Bu bilgiler, Haşmet Doğar Efendi'nin evvela Kâdirî, sonra Nakşibendî tarikatına intisap ettiğini; Yozgat'taki ilmî kimliği ve din görevliliği yanında tasavvufî çevrelerle de irtibatlı bir şahsiyet olduğunu ve hatırlandığını göstermektedir.

Eserleri ve Mütalaaları

Haşmet Doğar'ın günümüze müstakil basılı bir eseri ulaşmamıştır. Bununla birlikte sicil dosyasında, aday müftülük sürecinde hazırladığı vaaz risalesinden ve Diyanet İşleri Başkanlığı'nın talebi üzerine kaleme aldığı dört ilmî mütalaadan söz edilmektedir. Vaaz risalesi, müftülük asaleti için ilmî ehliyetini gösteren belgeler arasında değerlendirilmiştir; ancak risalenin nüshasına ulaşamamıştır.

Haşmet Doğar'ın tefsir alanındaki mütalaaları arasında Bakara Sûresi'nin 67-73. âyetlerine ilişkin birinci mütalaası, Kur'ân-ı Kerîm'in bazı âyetlerinin (Bakara 2/41; ez-Zuhruf 43/56) tefsiri bağlamında "Eski Kavimlerin Kıssalarının Kur'ân-ı Kerîm'de Mûteaddit Yerlerde Bahis Mevzuu Edilme Sebebi" hakkındaki ikinci mütalaası ve Yâsîn Sûresi tefsirine dair açıklamaları zikredilmektedir. Ayrıca Edward Westermarck tarafından kaleme alınan ve 1962 yılında neşredilen *İslâm Medeniyetinde Puta Tapma Devrinden Kalan ve Kalıntı Hâlinde Yaşayagelen İtikatlar* adlı eser hakkında da sahih dinî kaynaklara dayanarak mütalaa hazırlamasının istendiği anlaşılmaktadır. Ancak sicil dosyasında, Haşmet Doğar'ın bu kapsamda hazırladığı dördüncü mütalaaya ilişkin herhangi bir belge bulunmamaktadır. Farklı ilmî ve dinî konular hakkında Haşmet Doğar'dan talep edilen bu mütalaalar, Diyanet İşleri Başkanlığı'nın onun ilmî ehliyetine, araştırma ve değerlendirme kabiliyetine ve akademik yeterliliğine güven duyduğunu ve önem verdiğini göstermektedir. Resmî sicil belgeleri, vaizlik imtihanı ve Diyanet İşleri Başkanlığı'na sunduğu ilmî

mütalaalar, onun tefsir alanında derin bilgiye sahip bir müfessir ve yetkin bir ilim adamı olduğunu ve dinî ilimlerdeki yetkinliğinin kurumsal belgeler üzerinden takip edilebildiğini ortaya koymaktadır.

Sonuç olarak Haşmet Doğar Efendi, Cumhuriyet döneminde müezzinlik, imamlık ve il müftülüğü görevleri süresince din ve irşad hizmetleri sunmuş; toplumun sevinç, hüzn ve sıkıntı anlarında daima yanında yer almıştır. Yozgat'ın dinî, ilmî ve toplumsal hayatında; duaları, fetvaları, görevine bağlılığı, dinî ve ilmî dirayeti, güzel ahlâkı, dindarlığı, takvası, tasavvufî yönü ve faziletiyle temayüz etmiştir. Bu özellikleriyle gerek Yozgat halkı gerek yakın çevresi tarafından sevgi ve saygıyla anılmıştır. Yozgat'ta halk arasında “Haşmet Hâfız”, “Haşmet Hoca” ve “Yozgat Müftüsü” unvanlarıyla meşhur olmuştur.

Kaynaklar

ALTUNTAŞ, H. ve ŞAHİN, M. (Çev.). (2005). *Kur'an-ı Kerim Meâli*. Ankara: DİB Yayınları.

BARIŞ, M., GÜNEŞER, A. M., DURSUN, M., ILDIROYUK, A. ve ERDURUCAN, M. (1993). *Yozgat Müftüler Albümü*. Ankara: TDV Yayınları.

BULUT, M. (2012). Osmanlı'dan Günümüze Müftülerin Seçimleri, Atanmaları ve Seçimlerinde Esas Alınan Eğitim Kriterleri. *Dini Araştırmalar*. 15(41), 80-98.

BÜYÜKER, K. (Ed.). (2025). *Yozgatlı Bir Münevver: Dr. Ali Şakir Ergin*. Yozgat: Yozgat Bozok Üniversitesi Yayınları..

CENAN, Y. (2026). Kur'ân Hizmetinde Bir Ömür: Kurrâ Hâfız Fazlı Lekesiz. M. TÖZLUYURT ve K. BÜYÜKER içinde, *İlim ve İrfan Gelenegimizde Yozgatlı Âlimler ve Mutasavvıflar (569-592)*, Ankara: İlâhiyat Yayınları.

Diyanet İşleri Başkanlığı Arşivi (DİBA. (t.y). *Haşmet Doğar Sicil Dosyası*.

ERGİN, A. Ş. (1989). Akyol, Mehmet Hulûsi. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. (Cilt 2, 303-304). İstanbul: TDV Yayınları.

ERGİN, A. Ş. (2021). *Gönül Ufkunda Bir Şeyh Bir Şeyhzâde* (5. bs.). İstanbul: Aşk Vakfı Yayınları.

ERGİN, A. Ş. (2026, 4 Mart). Haşmet Doğar. Yozgat.

Fakültemize Katkıda Bulunanlar: Ömer Lutfi Zararsız. (2026, 5 Mart). *İlahiyat Fakültesi*. <https://bozok.edu.tr/okul/ilahiyat-fakultesi/sayfa/fakultemize-katkida-bulunanlar/818> adresinden erişildi.

GÖÇER, A. (2024). II. Abdülhamid Dönemi İdadilerinin Değerlendirilmesi: Kayseri İdadisi Örneği. *Tarih Okulu Dergisi*. (71), 1896-1916. doi:10.29228/joh.74669

GÖÇMEN, A. (2026). Yozgat İl Müftüsü Hâfız Haşmet Doğar Efendi (1896-1968): Hayatı, İlmî Kişiliği ve Yozgat'ta Dinî Hayata Katkıları. M. TÖZLÜYURT ve K. BÜYÜKER içinde, *İlim ve İrfan Geleneğimizde Yozgatlı Âlimler ve Mutasavvıflar (457-494)*, Ankara: İlâhiyat Yayınları.

GÜÇ, A. (2003). *Çeşitli Dinlerde ve İslâm'da Kurban*. İstanbul: Düşünce Kitabevi.

GÜL, S. (2023). Osmanlı Dönemi Yozgat Eğitim Tarihi ve Kurumları. E. GÜNGÖR, S. POLAT ve Ö. F. ÇAKIR içinde, *Yozgat Selçuklu, Beylikler ve Osmanlı Dönemi, Yozgat Tarihi ve Kültürü* (2. Baskı, Cilt 2, 121-147), Ankara: Akçağ Yayınları. <https://bozok.edu.tr/Dosya/c6afc9e0-1.pdf> adresinden erişildi.

GÜNEŞER, E. D. (2026). Yozgat'ın İlmî Hafızasında Gevrekzâde Yusuf Bahri Efendi'nin Yeri ve Önemi. M. TÖZLÜYURT ve K. BÜYÜKER içinde, *İlim ve İrfan Geleneğimizde Yozgatlı Âlimler ve Mutasavvıflar (637-669)*, Ankara: İlâhiyat Yayınları.

GÜNEŞER, H. İ. (2026). Mûsikî Muallimi Yozgatlı Hâfız Süleyman Bey. M. TÖZLÜYURT ve K. BÜYÜKER içinde, *İlim ve İrfan Geleneğimizde Yozgatlı Âlimler ve Mutasavvıflar (671-694)*, Ankara: İlâhiyat Yayınları.

HARMAN, Ö. F. (Ed.). (2019). *Kur'an'da Yahudiler*. Ankara: Kuramer Yayınları.

Haşmet Doğar. (2026, 11 Mart). *Yozgat Efendisi*. <https://www.facebook.com/groups/yozegefendisi/permalink/1285401079384576/?app=fbl> adresinden erişildi.

Haşmet Doğar (1959-1968). (2026, 9 Mart). *Yozgat Müftülüğü*. <https://yozgat.diyanet.gov.tr/sayfalar/contentdetail.aspx?ContentId=2976&MenuCategory=Kurumsal> adresinden erişildi.

Haşmet Doğar'ı Bir Köyde Yağmur Duası Yaparken Gösteren Bir Fotoğraf. (2026, 13 Mart). *Yozgat Efendisi*. <https://www.facebook.com/groups/yozegefendisi/permalink/1285401079384576/?app=fbl> adresinden erişildi.

İPEK, H. (2026, 26 Şubat). Haşmet Doğar. Yozgat.

KAPUSUZOĞLU, B. (2015). *Dem Bu Demdir: Bozoknağme: Yozgat'a Güzelleme*. İstanbul: Ötüken Neşriyat.

Kendi Dilinden M. Yaşar Kandemir Hocamız. (2026, 5 Mart). *İrfan Dünyamız*. <https://irfandunyamiz.com/kendi-dilinden-mehmet-yasar-kandemir-hocamiz-irfandunyamiz-islam-alimleri/> adresinden erişildi.

- KURT, F. (2013). *Yozgat'taki Türbeler ve Ziyaret Yerleri*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- OCAK, A. Y. (2014). *Arı Kovanına Çomak Sokmak: Taşra Kökenli Bir Tarihçinin Sıradan Meslek Hayatı Ahmet Yaşar Ocak*. İstanbul: Timaş Yayınları.
- ÖCAL, M. (2008). *Tanıkların Dilinden Cumhuriyet Dönemi Din Eğitimi ve Dini Hayat* (Cilt 1-3). İstanbul: Ensar Neşriyat.
- ÖCAL, M. (2015). *90. Yılı Münasebetiyle Bozok İmam-Hatip Mektebinden Yozgat İmam-Hatip Liselerine (1924-2014)*. Bursa: Yozgat İmam Hatip Liseleri Vakfı.
- ÖCAL, M. (2025). *Belgeler Eşliğinde Yozgat İmam Hatip Okulu'nun Açılışı ve Gelişmeler*. Ankara: Anıl Grup Yayıncılık.
- ÖLMEZTOPRAK, O. (2026, 5 Mart). Mülakat.
- ÖZAFŞAR, M. E., ÜNAL, İ. H. ve ÜNAL, Y. (2014). *Hadislerle İslâm* (Cilt 4). Ankara: DİB Yayınları.
- ÖZDEMİR, K. (2026, 4 Mart). Haşmet Doğan. Yozgat.
- Şuurlu Bir Alim Ömer Lütfi Zararsız Hoca. (2026, 19 Şubat). *İrfan Dünyamız*. <https://irfandunyamiz.com/suurlu-bir-alim-omer-lutfi-zararsiz-hoca-kimdir/> adresinden erişildi.
- TELLİ, M. (2026, 6 Mart). Yozgat İdâdî-i Mülkîsi. Yozgat.
- TÜRKBEN, Y. ve GÖRKÂŞ, İ. (2017). Amelî Hikmetin Yozgatlı Öncüsü: Halil İpek Hocaefendi. *Bozok Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*. 6(2), 55-83.
- WESTERMARCK, E. (1962). *İslâm Medeniyetinde Puta Tapma Devrinden Arta Kalan ve Kalıntı Halinde Yaşayagelen İtikadlar*. (Çev. COŞKUNLAR, Ş. N.). Ankara: Yeni Matbaa.
- YAZAN, İ. (2026, 8 Mart). Haşmet Doğan. Yozgat.
- Yozgat Merkez İlçe Nüfus ve Vatandaşlık Müdürlüğü. (2026, 26 Şubat ve 2026, 21 Mayıs). Yozgat.
- Yozgat Müftülüğü Arşivi (YMA), *Haşmet Doğan Sicil Dosyası*. (t.y.).
- 1331-1340 Senesi İmtihanları Müsevvide ve Yozgat Lisesi 9. Sınıf Talebesine Mahsus Sicill-i Umûmî Defteri, Envanter No: 54. (1916). Yozgat.